

Opkomen voor mensen in nood, daar gaat het om

De verkiezingsbijeenkomst van de Rotterdamse afdeling van Skin, de vereniging die 67 migrantenkerken vertegenwoordigt.

FOTO ARIE KIEVIT

geloof & politiek - Met hun sociale hulp raken kerken de gemeentepolitiek. Verkiezingstijd is voor de kerken daarom de ideale tijd om de noden van kwetsbare mensen onder de aandacht te brengen van lokale politici.

NIELS MARKUS, MAAIKE VAN HOUTEN

Bij weinig verkiezingsdebatten zullen politici tijdens hun slotwoord benadrukken dat ook zij gelovig zijn. Wel tijdens het debat dat de Rotterdamse afdeling van Skin (de vereniging van migrantenkerken) afgelopen week organiseerde. Zelfs Tanya Hoogwerf, de rechtsbuiten van Leefbaar Rotterdam, zet de voorkeur waarachter religie volgens haar thuishoort, gedurende de avond soms op een kiertje.

Skin-Rotterdam vertegenwoordigt 67 migrantenkerken in de Maasstad. De opkomst van het debat in de Koningskerk in Rotterdam-Zuid is niet zo groot als verwacht, zestig à zeventig Rotterdammers zijn erop afgekomen. Wellicht lijdt de toeloop onder een debat aan de andere kant van de rivier, met een thema dat christenen ook aanspreekt: in debatcentrum Arminius discussiëren politici over armoede.

De Rotterdamse migrantenkerken schenken elk jaar zo'n 50 miljoen euro voor onder meer armoedebestrijding, wordt tijdens de avond verteld. "Kun je nagaan hoe erg het zou zijn zonder die

bijdrage", zegt Lea Lynch (74), die in het bestuur van Skin zit. Ze stemde altijd PvdA, maar vorig jaar heeft ze een 'andere richting' gekozen. Wat ze gaat stemmen zegt ze niet, maar ze laat haar keuze voor een groot deel afhangen van hoe de partijen armoede willen bestrijden. "Vooral die bij kinderen. Veel kinderen in de stad gaan zonder eten naar school. Héél triest."

Armoede komt ook aan bod, maar het debat vlamt pas echt op als het gaat over het Rotterdamse verbod op religieuze bijeenkomsten in de Huizen van de Wijk. Eind vorig jaar besloot het stadsbestuur van Leefbaar, D66 en CDA dat diensten van religieuze gemeenschappen niet thuishoren in de buurthuizen.

Vooral het CDA krijgt het te verduren. "Het CDA jaagt migrantengemeenschappen de kerk uit!", roept de pastoor die het debat met een gebed opende. Sommige aanwezigen, die diensten volgden in de Huizen van de Wijk, zeggen dat hun gemeenschap nu op straat staat, ondanks een belofte van de gemeente dat dit niet zou gebeuren.

Het CDA maakte zich recent nogmaals impopulair bij migrantenkerken. In het verkiezingsprogramma van de christen-democraten staat dat alle geloofsgemeenschappen in Rotterdam voortaan hun diensten in het Nederlands moeten houden.

De debatleider oogst flink applaus als hij, met de microfoon onder de neus van CDA'er Christine Eskes, aanklaart dat er 'grote verbazing' was over die taaleis. Eskes haast zich te zeggen dat de taaleis om 'ontmoeting' gaat: wie wil integreren in de stad, moet de taal machtig zijn. Diensten in de eigen taal helpen dan niet.

Thuiswedstrijd

Voor de leek lijkt het debat een kolfje naar de hand van de

ChristenUnie-SGP.

Campagneleider Joost Schroevers erkent dat daar wat in zit. "We spelen hier een halve thuiswedstrijd." Dat blijkt ook uit het applaus dat lijsttrekker Tjalling Vonk steeds krijgt. Maar, zegt Schroevers: "Voor een deel van deze mensen is het Koninkrijk Gods niet van deze wereld. Zij vinden dat je niet moet stemmen, maar alleen kan bidden dat God de goede dingen doet."

Bovendien is het te simpel gesteld dat een christelijke migrant hoe dan ook CU-SGP stemt. Michel van Elck, raadslid voor Leefbaar Rotterdam en vanavond toeschouwer, is na afloop realistisch genoeg om in te zien dat zijn partij weinig zieltjes heeft gewonnen. Maar Co Engberts, PvdA'er en diaken van de Lutherse Kerk, weet dat voor zijn partij ook wat te halen valt.

Na het debat wordt de PvdA'er aangesproken door Roos Maria (57) en Cathy Look (42). De vrouwen stemmen meestal PvdA vanwege de standpunten van die partij over 'armen en buitenlanders', dit jaar overwegen ze CU-SGP. Vanwege de Huizen van de Wijk. "In onze wijk Lombardijen staat een kerkgebouw leeg. Daar wilden we als kerkelijke gemeente intrekken. Dat mocht niet, omdat er soms andere activiteiten zijn. Maar het grootste deel van de tijd staat het leeg!"

Maria werd tijdens het debat boos toen Leefbaar-raadslid Hoogwerf zei dat ook een cursus hoofddoekvrouwen niet in een buurthuis hoort. Maria riep naar Hoogwerf: "Dat is discriminatie, sorry!" Moslims zijn ook mensen, legt Maria na afloop uit. "Ze doen hun ding. Het moet altijd om de persoon gaan, niet om de hoofddoek."

De kerken laten van zich horen in verkiezingstijd

Een stemadvies van de dominee wordt niet meer geaccepteerd. Maar grensverkeer tussen politiek en kerk is er volop.

Kerk en politiek, een lastige combinatie? Integendeel! Een CDA-politicus uit IJsselmuiden verlangt juist van zijn kerk dat zij zich uitspreekt. "Ik zou het pijnlijk vinden als de dienst helemaal geen politieke elementen zou bevatten", zei hij op een bijeenkomst over de relatie tussen politiek en evangelie. De predikant mag van hem zelfs heel concreet zijn. "En als het me te gortig zou worden zou ik zeggen: 'Laten we daarover nog eens doorpraten bij de koffie'."

Wanneer het deze Overijsselse politicus uit het overwegend christelijke IJsselmuiden precies 'te gortig' wordt, vermeldt het verslag op de website van de Raad van Kerken niet. Maar veilig kan worden aangenomen dat de CDA'er bezwaar zou maken als de dominee de gemeenteleden zou adviseren op een bepaalde partij te stemmen. Zelfs als de dominee het CDA aanbeval, zou hij dat vermoedelijk afkeuren: stemadviezen worden niet meer geaccepteerd, de gemiddelde dominee laat die allang achterwege. Maar grensverkeer tussen politiek en kerk is er volop.

Kerken zijn van oudsher vooral actief op het terrein van armoede en vluchtelingen. Kerkleden zijn bovengemiddeld bezig met vrijwilligerswerk, ze runnen hele Voedselbanken, ze helpen asielzoekers bij de opvang en hun inburgering, ze proberen mensen uit de schulden te krijgen. Dit zijn ook bij uitstek terreinen waar de diaconieën de politiek raken. Door de decentralisatie zijn sinds 2015 meer taken in het sociale domein bij de gemeenten komen te liggen. "Vanuit diaconaal oogpunt zijn de raadsverkiezingen voor de kerken nog belangrijker geworden", zegt Klaas van der Kamp, secretaris van de Raad van Kerken, een verband van achttien christelijke kerken en organisaties.

Verkiezingstijd is de ideale tijd om

in actie te komen, vinden de Raad van Kerken en het Knooppunt Kerken en Armoede. Het Knooppunt heeft een speciale handreiking opgesteld hoe kerken de politiek kunnen beïnvloeden. Debatten met plaatselijke politici liggen daarbij het meest voor de hand, en vanuit kerken zijn die overal georganiseerd: in IJsselmuiden, in Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Zoetermeer, Heerenveen, Leersum. Soms, zoals in IJsselmuiden, gaan die over de relatie tussen politiek en evangelie. In Utrecht heeft de Protestantse diaconie een avond gehouden over 'wonen.' Morgenavond worden in Amsterdam lijsttrekkers gevraagd naar hun morele kompas.

Maar ook op die avond zal, net als op andere plekken, armoede een thema zijn. Dat komt immers nog veel voor, "zeker als het gecombineerd wordt met schulden", zegt Hub Crijns, namens de katholieke kerk lid van de stuurgroep Knooppunt armoede en kerken. "Er is van alles te kort. De uitkering is te laag, of de vaste lasten voor wonen en zorg zijn te hoog." Kerken proberen de mensen tegemoet te komen. Crijns noemt de diaconie, de Voedselbank, noodfondsen en ruilwinkels. Maar vanuit die ervaringen in de praktijk, lopen ze ook tegen kwesties aan die alleen maar op te lossen zijn door de overheid. "We vragen gemeenten of ze het armoedebelief niet kunnen opkrikken. Door de crisis is er veel afgebouwd, de situatie is er bepaald niet beter op geworden."

Crijns benadrukt dat alle partijen daar schuldig aan zijn: van SGP tot GroenLinks en SP, ze hebben allemaal wethouders die geconfronteerd zijn met de bezuinigingen die het rijk heeft doorgevoerd, tegelijk met de decentralisatie. "Ik zal dus nooit zeggen dat de ene partij beter is dan de andere. Dat verschilt zo sterk per gemeente", zegt Crijns, die daarom spreekt over 'een vorm van een ontdekkingstocht.'

Diaconale organisaties en kerken

hebben volgens het Knooppunt vaak meer te melden dan ze zelf denken. Door hun praktische hulp weten ze waar ze het over hebben, dat geeft hen recht spreken, zo moedigt het Knooppunt de kerkleden aan: "Als mensen in armoede niet rechtvaardig behandeld worden of door de regelgeving of de uitvoering in de problemen komen, dan is het belangrijk om hier tegen in het geweer te komen." Want de kerk moet dan wel geen politiek bedrijven, 'opkomen voor mensen in nood past wel bij het diaconale werk."

En dat moet ook na 21 maart. Het Knooppunt adviseert de kerken hun wensen voor de sociale paragrafen neer te leggen op de onderhandelingstafels over nieuwe colleges. Ze kunnen nieuwe raadsleden een felicitatie sturen mét een uitnodiging voor een gesprek. Want: "Laat het proces niet stoppen na de verkiezingen, hou contacten warm."